

คำชี้แจง

เครื่องมือวัดและประเมินความสามารถและทักษะ
ตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
“ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย”

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง

๑. เครื่องมือวัดและประเมินผลฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินการฟัง ดู พูด อ่าน เขียนอย่างมีมารยาท และประเมินการพูด เขียน วิเคราะห์ วิจัยจากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านอย่างมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๒. เครื่องมือวัดและประเมินผลฉบับนี้แบ่งเป็น ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ การฟัง ดู พูด อ่าน เขียนอย่างมีมารยาท

ตอนที่ ๒ การพูด เขียน วิเคราะห์ วิจัยจากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านอย่างมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๓. วิธีการประเมินและการแปลผล

ตอนที่ ๑ การฟัง ดู พูด อ่าน เขียนอย่างมีมารยาท

วิธีการประเมิน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะฟัง ดู พูด อ่าน เขียน ในชั้นเรียนหรือสถานที่อื่นๆ ตามรายการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์เป็นระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน ๔ หมายถึง แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติเป็นประจำ

ระดับคะแนน ๓ หมายถึง แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ระดับคะแนน ๒ หมายถึง แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติน้อย

ระดับคะแนน ๑ หมายถึง แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติน้อยมาก/ไม่เคย

รายการประเมิน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
การฟัง				
๑. ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด				
๒. ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง				
๓. ไม่แสดงกิริยาอาการที่ไม่สุภาพ ไม่เหมาะสม เช่น โห่ ฮา กระซิบกระซาบ หยอกล้อกับเพื่อน				
๔. ประบมือเพื่อแสดงความพอใจหรือให้เกียรติผู้พูด				
๕. ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง				
๖. ใช้มือปิดปากเวลาหาโดยไม่ส่งเสียงดัง				
๗. ยกมือก่อนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย				

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
การดู				
๑. ตั้งใจดูอย่างมีสมาธิ				
๒. จดบันทึกเรื่องที่ดู				
๓. ไม่ส่งเสียงดังขณะที่ดู				
๔. ไม่แสดงกิริยาอาการให้ผู้อื่นรำคาญ				
๕. กล่าวคำขอโทษเมื่อต้องเดินผ่านผู้อื่นที่กำลังดูอยู่				
การพูด				
๑. ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล				
๒. พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล น่าฟัง				
๓. ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด				
๔. ไม่พูดล้อเลียนให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเสียหาย				
การอ่าน				
๑. ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น				
๒. ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน				
๓. ไม่ฉีก พับ หรือ ซิตเขียนเล่นในหนังสือ				
๔. ไม่แย่งอ่านหรือชะเง้องหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่านอยู่				
๕. ไม่ทิ้งหนังสือไว้เกะกะ ต้องเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย				
๖. ไม่แย่งหนังสือขณะที่เพื่อนกำลังอ่าน				
๗. จับหนังสือถูกต้องขณะที่อ่าน				
การเขียน				
๑. เขียนหนังสือด้วยลายมืออ่านง่าย				
๒. เมื่อเขียนผิดลบจนสะอาดแล้วจึงเขียนใหม่				
๓. ไม่ซิตเขียนเล่นตามโต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง หรือที่สาธารณะ				
๔. ใช้ภาษาเขียนอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล				
๕. ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย				
๖. อ้างอิงแหล่งที่มาเมื่อคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น				

การแปลผล นำคะแนนรวมทุกรายการประเมินของนักเรียนรายบุคคลหารด้วยจำนวนรายการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนน ๓.๕๑ - ๔.๐๐	หมายถึง	ดีเยี่ยม
คะแนน ๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	ดี
คะแนน ๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	พอใช้
คะแนน ๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างการคิดคะแนน

ที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	รายการประเมิน																								
		การฟัง									การดู							การพูด								
		รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓	รายการที่ ๔	รายการที่ ๕	รายการที่ ๖	รายการที่ ๗	รวมคะแนนที่ได้	คะแนนรวมหารด้วยรายการประเมิน	สรุปผลการประเมิน	รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓	รายการที่ ๔	รายการที่ ๕	รวมคะแนนที่ได้	คะแนนรวมหารด้วยรายการประเมิน	สรุปผลการประเมิน	รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓	รายการที่ ๔	รวมคะแนนที่ได้	คะแนนรวมหารด้วยรายการประเมิน	สรุปผลการประเมิน
๑	เด็กหญิงมารยาท เรียบร้อย	๔	๔	๔	๔	๔	๔	๔	๒๘	๔.๐๐	ดีเยี่ยม	๓	๔	๔	๔	๔	๑๙	๓.๘๐	ดีเยี่ยม	๓	๔	๔	๔	๑๕	๓.๗๕	ดีเยี่ยม
๒	เด็กชายลักษณะ ดีจริง	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๒๑	๓.๐๐	ดี	๓	๓	๓	๓	๓	๑๕	๓.๐๐	ดี	๓	๓	๓	๓	๑๒	๓.๐๐	ดี	
๓	เด็กชายสุภาพ สื่อสาร	๒	๒	๓	๓	๓	๒	๑๗	๒.๔๓	พอใช้	๒	๒	๓	๓	๒	๑๒	๒.๕๐	พอใช้	๒	๒	๓	๓	๑๐	๒.๕๐	พอใช้	
๔	เด็กหญิงไพเราะ ใจงาม	๑	๑	๑	๒	๒	๒	๑๑	๑.๕๗	ควรปรับปรุง	๑	๑	๑	๒	๒	๗	๑.๔๗	ควรปรับปรุง	๑	๑	๑	๒	๕	๑.๒๕	ควรปรับปรุง	

ตัวอย่างการคิดคะแนน

ที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	รายการประเมิน																		
		การอ่าน									การเขียน									
		รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓	รายการที่ ๔	รายการที่ ๕	รายการที่ ๖	รายการที่ ๗	รวมคะแนน ที่ได้	คะแนนรวม หารด้วย รายการประเมิน	สรุป ผล การประเมิน	รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓	รายการที่ ๔	รายการที่ ๕	รายการที่ ๖	รายการที่ ๗	คะแนนรวม หารด้วย รายการประเมิน	สรุป ผล การประเมิน
๑	เด็กหญิงมารยาท เรียบร้อย	๔	๔	๔	๔	๔	๔	๔	๒๘	๔.๐๐	ดีเยี่ยม	๓	๔	๔	๔	๔	๓	๒๒	๓.๖๗	ดีเยี่ยม
๒	เด็กชายลักษณะ ดีจริง	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๒๑	๓.๐๐	ดี	๓	๓	๓	๓	๓	๓	๑๘	๓.๐๐	ดี
๓	เด็กชายสุภาพ สื่อสาร	๒	๒	๓	๓	๓	๒	๒	๑๗	๒.๔๓	พอใช้	๒	๒	๓	๓	๒	๒	๑๔	๒.๓๓	พอใช้
๔	เด็กหญิงไพเราะ ใจงาม	๑	๑	๑	๒	๒	๒	๒	๑๑	๑.๕๗	ควรปรับปรุง	๑	๑	๑	๒	๒	๒	๑	๑.๕๐	ควรปรับปรุง

ตอนที่ ๒ การพูด เขียน วิเคราะห์ วิจัยจากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านอย่างมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์

ต่อส่วนรวม

วิธีการประเมิน ให้คะแนนนักเรียนตามรายการประเมิน โดยเทียบกับเกณฑ์เป็นระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	๔	หมายถึง	ดีเยี่ยม
ระดับคะแนน	๓	หมายถึง	ดี
ระดับคะแนน	๒	หมายถึง	พอใช้
ระดับคะแนน	๑	หมายถึง	ควรปรับปรุง

รายการประเมิน

๑. การเขียนวิเคราะห์ วิจัยจากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านอย่างมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. เนื้อหา	เขียนวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แยกแยะ ประเด็นชัดเจน พร้อมมีข้อมูลสนับสนุน น่าเชื่อถือ	เขียนวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แยกแยะ ประเด็นชัดเจน พร้อมมีข้อมูลสนับสนุน	เขียนวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แยกแยะ ประเด็นได้ และมี ข้อมูลสนับสนุนบ้าง	เขียนวิเคราะห์วิจารณ์ ไม่สมเหตุสมผล
๒. การใช้ภาษา	ใช้คำถูกต้อง เหมาะสมกับบริบท และสละสลวย	ใช้คำถูกต้อง เหมาะสมกับบริบท	ใช้คำไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม กับบริบท ๑-๓ คำ	ใช้คำไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม กับบริบท ๔ คำ ขึ้นไป
๓. การเขียนสะกดคำ	เขียนสะกดคำถูกต้อง ทุกคำ	เขียนสะกดคำ ผิด ๑-๒ คำ	เขียนสะกดคำ ผิด ๓-๔ คำ	เขียนสะกดคำ ผิด ๕ คำ ขึ้นไป
๔. ความสะอาด เรียบร้อย	เขียนอ่านง่าย สะอาด ไม่มีรอยชูดลบขีดฆ่า	เขียนอ่านง่าย สะอาด แต่มีรอยชูดลบขีดฆ่า ๑-๒ แห่ง	เขียนอ่านง่าย สะอาด แต่มีรอยชูดลบขีดฆ่า ๓-๔ แห่ง	เขียนอ่านยาก ไม่สะอาด หรือมี รอยชูดลบขีดฆ่า ๕ แห่ง ขึ้นไป

* ในที่นี้ให้น้ำหนักคะแนนแต่ละรายการประเมินมีค่าเท่ากับ ๑

การแปลผล นำคะแนนรวมทุกรายการประเมินของนักเรียนรายบุคคลหารด้วยจำนวนรายการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนน	๓.๕๑ - ๔.๐๐	หมายถึง	ดีเยี่ยม
คะแนน	๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	ดี
คะแนน	๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	พอใช้
คะแนน	๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างการคิดคะแนน

ที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	รายการประเมิน				รวมคะแนนที่ได้	คะแนนรวมหารด้วยรายการประเมิน	สรุปผลการประเมิน
		รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓	รายการที่ ๔			
		๔	๔	๔	๔			
๑	เด็กหญิงมารยาท เรียบร้อย	๓	๔	๔	๔	๑๕	๓.๗๕	ดีเยี่ยม
๒	เด็กชายลักษณะ ดีจริง	๓	๓	๓	๓	๑๒	๓.๐๐	ดี
๓	เด็กชายสุภาพ สื่อสาร	๒	๒	๓	๓	๑๐	๒.๕๐	พอใช้
๔	เด็กหญิงไพเราะ ใจงาม	๑	๑	๑	๒	๕	๑.๒๕	ควรปรับปรุง

๒. การพูดวิเคราะห์ วิเคราะห์จากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านอย่างมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
๑. เนื้อหา	พูดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แยกแยะ ประเด็นชัดเจน พร้อมมีข้อมูล สนับสนุนน่าเชื่อถือ	พูดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แยกแยะ ประเด็นชัดเจน พร้อมมีข้อมูล สนับสนุน	พูดวิเคราะห์วิจารณ์อย่างสมเหตุสมผล เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม แยกแยะ ประเด็นได้ และมี ข้อมูลสนับสนุนบ้าง	พูดวิเคราะห์วิจารณ์ ไม่สมเหตุสมผล
๒. การออกเสียง	ออกเสียงถูกต้อง ตามอักขรวิธีทุกคำ	ออกเสียงไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๑-๒ คำ	ออกเสียงไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๓-๔ คำ	ออกเสียงไม่ถูกต้อง ตามอักขรวิธี ๕ คำ ขึ้นไป
๓. ความมั่นใจ	พูดอย่างคล่องแคล่ว มั่นใจ ไม่มีความ ผิดพลาด สบสายตา ผู้ฟังตลอดเวลา	พูดอย่างคล่องแคล่ว มั่นใจ มีความผิดพลาด เล็กน้อย สบสายตา ผู้ฟังตลอดเวลา	พูดอย่างไม่มั่นใจ มีความผิดพลาดเล็กน้อย สบสายตาผู้ฟังบ้าง	พูดอย่างไม่มั่นใจ มีความผิดพลาด ค่อนข้างมาก ไม่สบสายตาผู้ฟัง

* ในที่นี้ให้น้ำหนักคะแนนแต่ละรายการประเมินมีค่าเท่ากับ ๑

การแปลผล นำคะแนนรวมทุกรายการประเมินของนักเรียนรายบุคคลหารด้วยจำนวนรายการประเมิน แล้วเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนน ๓.๕๑ - ๔.๐๐	หมายถึง	ดีเยี่ยม
คะแนน ๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	ดี
คะแนน ๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	พอใช้
คะแนน ๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างการคิดคะแนน

ที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	รายการประเมิน			รวมคะแนน ที่ได้	คะแนนรวม หารด้วย จำนวนข้อ	สรุปผล การประเมิน
		รายการที่ ๑	รายการที่ ๒	รายการที่ ๓			
		๔	๕	๕			
๑	เด็กหญิงมารยาท เรียบร้อย	๓	๔	๔	๑๑	๓.๖๗	ดีเยี่ยม
๒	เด็กชายลักษณะ ดิจริง	๓	๔	๓	๑๐	๓.๓๓	ดี
๓	เด็กชายสุภาพ สื่อสาร	๒	๒	๓	๗	๒.๓๓	พอใช้
๔	เด็กหญิงไพเราะ ใจงาม	๑	๑	๑	๓	๑	ควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมินความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ด้านทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

นักเรียนต้องได้ผลการประเมินในระดับพอใช้ขึ้นไปทุกตอน คือ

ตอนที่ ๑ การฟัง ดู ฟุด อ่าน เขียนอย่างมีมารยาท

ตอนที่ ๒ การพูด เขียน วิเคราะห์ วิจรณ์จากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่านอย่างมีเหตุผลที่เป็นประโยชน์
ต่อส่วนรวม

ที่	ชื่อ - สกุล นักเรียน	ผลการประเมิน		สรุป
		ตอนที่ ๑	ตอนที่ ๒	
๑	เด็กหญิงมารยาท เรียบร้อย	ดี	ดีเยี่ยม	ผ่าน
๒	เด็กชายลักษณะ ดิจริง	ดี	ดี	ผ่าน
๓	เด็กชายสุภาพ สื่อสาร	พอใช้	ดี	ผ่าน
๔	เด็กหญิงไพเราะ ใจงาม	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่ผ่าน
๕	เด็กชายเทิดศักดิ์ รักชาติ	ดี	ควรปรับปรุง	ไม่ผ่าน

ตัวอย่าง การนำผลการประเมินเข้าระบบเว็บไซต์ฐานข้อมูลสถานศึกษา

- จำนวนนักเรียนทั้งหมดในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ใส่ในช่องเป้าหมาย เท่ากับ ๕ คน
- จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมิน สรุปใส่ในช่องผลงานที่ได้เท่ากับ ๓ คน

เครื่องมือวัดและประเมินผล

ความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ด้านทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
: ด้านทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ตอนที่ ๑

คำชี้แจง สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะที่ฟัง ดู พูด อ่าน เขียน ในชั้นเรียนหรือสถานที่อื่นๆ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ในระดับคะแนนที่ตรงกับพฤติกรรม/การปฏิบัติของนักเรียนตามความเป็นจริง

ระดับคะแนน	๔ หมายถึง	แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติเป็นประจำ
	๓ หมายถึง	แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
	๒ หมายถึง	แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติน้อย
	๑ หมายถึง	แสดงพฤติกรรม/ปฏิบัติน้อยมาก/ไม่เคย

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
การฟัง				
๑. ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด				
๒. ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง				
๓. ไม่แสดงกิริยาอาการที่ไม่สุภาพ ไม่เหมาะสม เช่น โห่ ฮา กระซิบกระซาบ หยอกล้อกับเพื่อน				
๔. ประบมือเพื่อแสดงความพอใจหรือให้เกียรติผู้พูด				
๕. ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง				
๖. ใช้มือปิดปากเวลาหาวโดยไม่ส่งเสียงดัง				
๗. ยกมือก่อนซักถามเมื่อมีข้อสงสัย				
รวมคะแนน				
การดู				
๑. ตั้งใจดูอย่างมีสมาธิ				
๒. จดบันทึกเรื่องที่ดู				
๓. ไม่ส่งเสียงดังขณะที่ดู				
๔. ไม่แสดงกิริยาอาการให้ผู้อื่นรำคาญ				
๕. กล่าวคำขอโทษเมื่อต้องเดินผ่านผู้อื่นที่กำลังดูอยู่				
รวมคะแนน				

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	๔	๓	๒	๑
การพูด				
๑. ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล				
๒. พูดด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง				
๓. ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด				
๔. ไม่พูดล้อเลียนให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเสียหาย				
รวมคะแนน				
การอ่าน				
๑. ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น				
๒. ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน				
๓. ไม่ฉีก พับ หรือ ซีดเขียนเล่นในหนังสือ				
๔. ไม่แย่งอ่านหรือชะงักหน้าไปอ่านขณะที่ผู้อื่นกำลังอ่านอยู่				
๕. ไม่ทิ้งหนังสือไว้เกะกะ ต้องเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย				
๖. ไม่แย่งหนังสือขณะที่เพื่อนกำลังอ่าน				
๗. จับหนังสือถูกต้องขณะที่อ่าน				
รวมคะแนน				
การเขียน				
๑. เขียนหนังสือด้วยลายมืออ่านง่าย				
๒. เมื่อเขียนผิดพลาดจนสะอาดแล้วจึงเขียนใหม่				
๓. ไม่ขีดเขียนเล่นตามโต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง หรือที่สาธารณะ				
๔. ใช้ภาษาเขียนอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล				
๕. ไม่เขียนล้อเลียนผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย				
๖. อ้างอิงแหล่งที่มาเมื่อคัดลอกงานเขียนของผู้อื่น				
รวมคะแนน				

ความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
: ด้านทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ตอนที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้ โดยใช้เวลา ๑๕ นาที แล้วทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

๑. เขียนวิเคราะห์ วิจัยสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไข ใช้เวลาในการเขียน ๑๕ นาที
๒. พูควิเคราะห์ วิจัยสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไข ใช้เวลาในการพูด ๕ นาที

... ตามมุมมองทางประวัติศาสตร์นั้น น้ำท่วมประจำปี จึงไม่ได้เป็นปัญหา เพราะการสร้างอาคารบ้านเรือนในสมัยก่อน มีการเตรียมสำหรับรับน้ำท่วม เช่น การสร้างบ้านใต้ถุนสูง หรือการสร้างบ้านที่ยกพื้นได้ และประชาชนจำนวนมาก จะมีเรือสำรองไว้ใช้เมื่อน้ำป่ามาในเดือนตุลาคม ชาวบ้านก็ปรับตัว ให้เข้ากับน้ำ และอยู่กับน้ำเป็นเวลาเกือบ ๓ เดือน จนน้ำลด ราวเดือนมกราคม สังคมดั้งเดิมจึงไม่ได้เดือดร้อนจากน้ำท่วม

นอกจากกรณีนี้ยังมีน้ำท่วมที่มากเป็นพิเศษ เช่น น้ำท่วมใหญ่ พ.ศ. ๒๔๘๕ ที่เป็นที่ยูจกกันดี ในประวัติศาสตร์ เพราะฝนตกมากและทำให้น้ำท่วมสูงเป็นประวัติการณ์ในพระนคร แต่ความเสียหาย ไม่ได้สูงมากนัก แต่กรณีนี้สะท้อนให้เห็นว่าน้ำท่วมจะเริ่มกลายเป็นปัญหาใหญ่ ถ้าหากท่วมมากเป็นพิเศษ ในพระนครซึ่งเป็นเมืองหลวง

สำหรับต่างจังหวัดเหตุการณ์น้ำท่วมเกิดขึ้นเสมอ และหลายครั้งก็สร้างความเสียหายแก่ชีวิต และทรัพย์สินอย่างมาก เช่น น้ำท่วมที่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ สงขลา เกิดฝนตกหนัก ๓ วัน ๓ คืน ทำให้น้ำจากเขตเทือกเขาสันกาลาศีรีไหลบ่าเข้าท่วมตัวเมืองชั้นใน ซึ่งมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะอย่างรวดเร็ว ถือเป็นเหตุการณ์น้ำท่วมเมืองครั้งที่เลวร้ายที่สุด สร้างความเสียหาย เป็นมูลค่ามากกว่าหมื่นล้านบาท จำนวนผู้เสียชีวิตตามประกาศจากทางราชการ ๓๕ คน แต่จำนวน ผู้เสียชีวิตจริงข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการสูงกว่านี้มาก

น้ำท่วมสมัยใหม่เริ่มเป็นปัญหามากขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองที่ไปทำลายนิเวศวิทยาของน้ำมากเกินไป ปัญหาการเปลี่ยนแปลงการจัดระบบน้ำน่าจะเริ่มต้นจากการสร้างเขื่อนเจ้าพระยาที่จังหวัดชัยนาทที่สร้างเสร็จ พ.ศ. ๒๕๐๐ ต่อมาสร้างเขื่อนยันฮีกันแม่น้ำปิงที่จังหวัดตาก เปิดทำการเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ จากนั้นรูปแบบการสร้างเขื่อนได้ขยายไปทั่วประเทศ จนมีการสร้างเขื่อนเกิดขึ้นมากมาย จากสถิติที่รวบรวมได้น่าจะมีเขื่อนขนาดใหญ่ในประเทศไทยถึง ๖๙ แห่ง ที่สร้างขึ้นโดยอ้างว่าจะเป็นการชดเชยผลกระทบจากการผลิตไฟฟ้าเป็นเป้าหมายแรก และเพื่อการชลประทานเป็นอันดับต่อมา กรณีพิเศษ เช่น เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ที่เป็นเขื่อนขนาดใหญ่ ในภาคกลางสร้างเสร็จ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเป้าหมายช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และกรุงเทพมหานคร แต่กระนั้นนักนิเวศวิทยาจำนวนหนึ่งก็อธิบายว่าการสร้างเขื่อนเหล่านี้ นอกจากจะไม่สามารถแก้ปัญหาน้ำท่วมแล้ว ยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ น้ำท่วมรุนแรงมากขึ้น เพราะเป็นตัวกั้นในการกั้นไม่ให้น้ำสามารถไหลไปได้ตามธรรมชาติ กรณีน้ำท่วมบ้านเรือนประชาชนหลายครั้งก็มาจากน้ำที่ล้นทะลักจากเขื่อนหรือประตูกักเก็บน้ำพัง เช่น กรณีประตูน้ำบางโฉมศรีที่อินทร์บุรีพังเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายนที่ผ่านมา จนทำให้น้ำสูงขึ้นอย่างมากโดยทันที

ที่สำคัญกว่านั้นกรณีน้ำท่วมใหญ่ครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าถึงเวลาที่ประเทศไทยจะต้องแก้เรื่องน้ำอย่างเป็นระบบ อาจมีการวางแผนแก้ไข เช่น โครงการสร้างแม่น้ำเจ้าพระยาสายใหม่เพื่อเพิ่มการระบายน้ำลงสู่ทะเลน่าจะเป็นทางออกที่ดีกรณีหนึ่ง หรือบางกลุ่มเสนอให้สร้างอุโมงค์น้ำยักษ์ สร้างระบบควบคุมน้ำทะเลหนุน สร้างแก้มลิงเพิ่ม หรือขุดลอกแม่น้ำคูคลอง การสร้างถนนในอนาคตที่จะต้องไม่ขวางทางน้ำ การวางแผนปลูกต้นไม้พื้นคืนป่าอย่างเป็นระบบ หรือวิธีการอื่นๆ ที่จะต้องพิจารณาอย่างจริงจัง ซึ่งมีบางกลุ่มเสนอว่าควรสร้างเขื่อนเพิ่ม เช่น เขื่อนแม่ยม หรือเขื่อนแก่งเสือเต้น

ที่มา : เนื้อความบางส่วนจากบทความเรื่อง "วิกฤติน้ำท่วมกับการเมือง!" ของสุธาชัย ยิ้มประเสริฐ
นิตยสารโลกวันนี้วันสุข. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓๓๒ วันที่ ๑๕ - ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๔.